

Energie- en klimaatactieplan

Het addendum bij het energie- en klimaatactieplan van

Retie

kwam tot stand met de hulp van provincie Antwerpen en IOK

0 Inleiding

In 2019 ondertekende Retie het Burgemeestersconvenant 2030 voor klimaat en energie. Op 07/10/2021 keurde de gemeenteraad het energie- en klimaatactieplan goed. Dit omvatte een probleemanalyse, de visie en doelstellingen richting 2030 en acties voor de periode 2020-2025. Dit engagement voor een gezonde en leefbare regio werd hernieuwd tijdens de Staten-Regionaal van de Kempen op 13/06/2025.

In dit addendum worden binnen het kader van dit energie- en klimaatactieplan: (i) bijkomende of gewijzigde strategische en operationele doelstellingen geformuleerd; (ii) de acties tijdens de meerjarenplanning 2026-2031 weergegeven; (iii) steracties diepgaander uitgewerkt en (iv) de klimaatbegroting weergegeven. In de bijlage vindt men een volledig overzicht van alle doelstellingen en indicatoren van het aangepaste klimaatactieplan.

Het Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie werd in 2008 door de Europese Commissie gelanceerd met de ambitie om lokale besturen te engageren om de klimaat- en energiedoelstellingen van de Europese Unie te behalen en zelfs te overtreffen. Bijna alle steden en gemeenten in Vlaanderen hanteren dit als beleidskader voor hun klimaatbeleid. Ze worden hiervoor ondersteund door de territoriale coördinatoren: de Vlaamse overheid, de provincies en de streekintercommunales.

In de Kempen is het project gekend onder de naam Kempen2030. Ondertekenaars van Kempen2030 concretiseren in deze samenwerking de visie van het Burgemeestersconvenant:

'Met het burgemeestersconvenant engageren we ons om stappen te zetten richting koolstofarme en veerkrachtige dorpen en steden met toegang tot betaalbare, veilige en duurzame energie. Als onderdeel van het Europees Burgemeestersconvenant zullen we doorgaan met: (1) het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen op ons grondgebied, (2) het vergroten van de veerkracht en de voorbereiding op de negatieve gevolgen van de klimaatverandering, en (3) het aanpakken van energiearmoede als een van de belangrijkste maatregelen om een rechtvaardige overgang te waarborgen.'

Deze visie wordt in onderstaande hoofdstukken verder vertaald in doelstellingen en acties. Dit addendum werd opgemaakt met ondersteuning van provincie Antwerpen en IOK.

1 Doelstellingen

Het Burgemeestersconvenant en de lokale klimaatplannen zijn opgebouwd rond drie pijlers: mitigatie, adaptatie en energiearmoede.

1.1 Mitigatie: vermindering van de uitstoot van broeikasgassen

We willen tegen 2030 **40% minder CO₂** uitstoten t.o.v. 2011¹. Dat wil zeggen dat er in 2030 in Retie nog maximum 30.371 ton CO₂ uitgestoten mag worden.

De doelstelling voor 2030 blijft hetzelfde en ligt in lijn met de Vlaamse en nationale klimaatdoelstelling voor België.² Tegen 2050 zal de hele EU, conform de Europese klimaatwet, klimaatneutraal moeten zijn.

1.2 Adaptatie: de veerkracht versterken

Adaptatie is het proces van aanpassing aan het huidige of toekomstige klimaat en aan zijn effecten, om de nefaste gevolgen ervan af te zwakken of gunstige opportuniteiten te benutten. We integreren klimaatadaptiestrategieën (noodplanning, ontharden, vergroenen, ruimte maken voor water, ventileren, het beheersen van warmteopname en afschermen van klimaatrisico's) in alle facetten van het lokaal beleid, zodat bestaande en toekomstige risico's van hittestress, droogte en wateroverlast kleiner worden.

We vertalen deze ambitie in de volgende drie strategische doelstellingen, die de lokale vertaling zijn van de doelstellingen van het Vlaamse klimaatadaptatieplan.³ Deze zijn telkens ook gekoppeld met impactindicatoren. Deze drie strategische doelstellingen hebben gemeenschappelijk dat ze de impact van het klimaat willen stabiliseren op het huidige niveau, ondanks de oplopende klimaateffecten door de wijzigende klimaattoestand.

---

¹ Bron: Alle CO₂-cijfers komen van de inventarissen die het VITO maakt in opdracht van Departement Omgeving en VEKA. Te raadplegen via provincies in cijfers.

² Het is complex om deze doelstellingen met elkaar te vergelijken, aangezien het om verschillende sectoren, broeikasgassen en referentiejaar gaat. Ondertekenaars verbinden zich er toe om: 'middellange- en langetermijndoelstellingen vast te stellen die stroken met de EU-doelstellingen (Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 55% tegen 2030 t.o.v. 1990) en minstens even ambitieus zijn als onze nationale doelstellingen'.

³ Bron: <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/klimaat/vlaams-klimaatadaptatieplan>

1.2.1 Hittestress

OD 1.1 We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.

- *Speerpunt:* Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* Hittegerelateerde sterfte. ⁴
- *Eenheid:* Absoluut cijfer
- *Streefwaarde:* 0 sterfgevallen (zelfde waarde als basisjaar)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 0 sterfgevallen per jaar volgens klimatologisch gemiddelde 2000-2019
- *Basisjaar:* 2019
- Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid: 5 sterfgevallen per jaar in 2050
- *Meest kwetsbare groepen:* Ouderen, jonge kinderen, mensen in slechte huisvesting, mensen met chronische ziektes, personen in een sociaal isolement, daklozen, zwangere vrouwen
- *Bron:* [Hitte-impacttool Departement Zorg](#)

1.2.2 Droogte

OD 7.3 We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.

- *Speerpunt:* Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* Hydrologische droogte: aandeel waterlopen in de gemeente dat (bijna) droogvalt in een gemiddeld jaar. ⁵
- *Eenheid:* %
- *Streefwaarde:* Status-quo t.o.v. basisjaar (2,7% bijna droge waterlopen in de gemeente)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 2,7% bijna droge waterlopen tijdens een droogte die gemiddeld om de twee jaar voorkomt in de periode 1976-2005
- *Basisjaar:* 2005⁶
- *Bedreiging die aangepakt wordt:* Droogte en waterschaarste
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050:* 5,8%
- *Meest kwetsbare groepen:* Landbouwers
- *Bron:* VMM klimaatportaal [via provincies in cijfers](#)

---

⁴ Dit is het aantal geschatte aantal sterfgevallen, tijdens een enkele zomerperiode (1 april - 30 september), die veroorzaakt worden door hitte. Deze gegevens kwamen tot stand door gegevens rond temperatuur en sterfte met elkaar te combineren voor elke zomer tussen 2000-2019. Meer info vindt u in de handleiding en rapport over de hitte-impacttool.

⁵ Bijna droge waterlopen in een gemiddeld jaar (% met minder dan 0,25 liter/seconde): aandeel van de bijna droge waterlopen waar het debiet (excl. lozingen) onder de 0,25 l/s zakt tijdens een droge periode die om de 2 jaar voorkomt.

⁶ Het basisjaar 2005 staat hier eigenlijk voor het klimatologisch gemiddelde in de periode 1975 en 2005.

1.2.3 Wateroverlast

OD 7.4 We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.

- *Speerpunt:* Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie
- *Indicator:* gebouwen met risico op wateroverlast⁷
- *Eenheid:* %
- *Streefwaarde:* Status quo t.o.v. basisjaar (0,9 % gebouwen met wateroverlast)
- *Streefjaar:* 2050
- *Basisjaar waarde:* 1,5% gebouwen met risico op wateroverlast volgens het gemiddelde klimaat tussen 1976-2005
- Basisjaar: 2019⁸
- *Bedreiging die wordt aangepakt:* wateroverlast en overstromingen
- *Waarde hoog klimaatscenario zonder beleid in 2050:* 1,5%
- *Meest kwetsbare groepen:* alle groepen
- *Bron:* VMM Klimaatportaal via [provincies in cijfers](#).

1.3 Energiearmoede verlichten

Hoe zorgen we ervoor dat de klimaattransitie sociaal rechtvaardig gebeurt? Heel wat mensen kunnen hun energiefactuur nu al met moeite betalen. Investeren in een warmtepomp of een elektrische wagen is dan helemaal onhaalbaar. De strijd tegen energiearmoede en een rechtvaardige transitie zijn daarom vanaf 2025 een derde, nieuwe pijler van het Burgemeestersconvenant voor Klimaat & Energie, naast mitigatie en klimaatadaptatie.

Tijdens het komende meerjarenplan 2026-2031 onderneemt Retie acties die ervoor zorgen dat meer mensen hun energiefacturen kunnen betalen; de woning duurzaam kunnen koelen of verwarmen en voldoende klimaatvriendelijke mobiliteitsopties hebben om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. We nemen daarom de volgende strategische doelstelling op.

We zetten actief in op het aanpakken van energiearmoede in de periode 2025-2030 om zo een rechtvaardige transitie mogelijk te maken.

---

⁷ Aantal gebouwen dat getroffen wordt door afstroming bij intense regenval met een kans van eenmaal in de 1.000 jaar. Dit omvat ook de gebouwen met een grotere kans tot wateroverlast.

⁸ Basisjaar is 2019 omdat de status quo is berekend op basis van kaarten met gebouwen uit 2019 en volgens het klimatologisch gemiddelde in de periode 1976 en 2005.

In Vlaanderen ervaarde in 2022 16,4% huishoudens een vorm van energiearmoede.⁹ Gezinnen in energiearmoede besparen zodanig op hun verbruik dat ze hun woning niet adequaat verwarmen, kampen met veel te hoge energiekosten in verhouding tot hun inkomen en/of vrezen om financiële redenen hun woning niet te kunnen verwarmen. Ze stapelen schulden op of zetten zichzelf in de kou om deze te vermijden. Er zijn geen lokale cijfers beschikbaar die duidelijk aangeven hoeveel mensen zich in energiearmoede bevinden. Op basis van een vergelijking van verschillende indicatoren rond armoede ligt het aandeel gezinnen in energiearmoede in Retie vermoedelijk lager dan het Vlaamse gemiddelde.¹⁰ Ook het aandeel van de huishoudens dat aangeeft betalingsmoeilijkheden te hebben om de factuur voor energie en water te betalen (6,9%), ligt in Retie lager dan het gemiddelde in Vlaanderen.¹¹

Deze strategische doelstelling wordt daarom verder geconcretiseerd in nieuwe operationele doelstellingen rond lokaal beschikbare en relevante indicatoren zoals gezinnen met betalingsmoeilijkheden, sociale huisvesting, de energieprestaties van huurwoningen, en de opname van ondersteuning door en voor kwetsbare doelgroepen.

1.3.1 Energienorm woningen

Volgens de minimale woonkwaliteitsnormen dient in 2030 elke halfopen en vrijstaande woning energielabel E (of beter) te halen¹². Rijwoningen en appartementen dienen minstens energielabel D te hebben. Een woning die niet voldoet aan deze energienorm kan geen conformiteitsattest meer halen, kan ongeschikt verklaard worden en het verhuren ervan is niet toegelaten. Vanaf 2028 mag de huur van dergelijke woningen ook niet langer geïndexeerd worden. Op deze manier worden verhuurders gestimuleerd om te renoveren, zodat de energiefactuur van de huurders omlaag kan. Lokale besturen kunnen verhuurders richting het ondersteuningsaanbod gidsen.

Omdat de meeste mensen in energiearmoede huren, en omdat er meer beleidsinstrumenten zijn om deze energienorm te handhaven op de huurmarkt, focussen we hier op huurwoningen.

---

⁹ Bron: Barometer Energiearmoede: [https://media.kbs-frb.be/nl/media/10491/Barometer Energiearmoede 2023 DEF](https://media.kbs-frb.be/nl/media/10491/Barometer_Energiearmoede_2023_DEF)

¹⁰ Bron: Armoederapport [PinC](#)

¹¹ Bron: Betalingsmoeilijkheden energie en water uit de stads en gemeentemonitor via [PinC](#). Cijfers voor 2023.

¹² Zie ook: <https://www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/veilig-gezond-en-kwaliteitsvol-wonen/woningkwaliteitsnormen/minimaal-epc-label-vanaf-2030>

OD 4.3 De energieprestaties van huurwoningen voldoen aan de minimale energienorm.

- *Speerpunt:* Privaat gebouwenpatrimonium transformeren
- *Indicator:* EPC's residentiële eenheden (verhuur): EPC-label E of F (t.o.v. EPC's huur) – gemiddelde van de voorbije vijf jaar
- *Eenheid:* %
- *Basiswaarde (gemiddelde 2020-2024):* 12,2%
- *Streefcijfer:* 0%
- *Streefjaar:* 2030
- *Bron:* [Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap-provincies in cijfers](#)

1.3.2 Opname ondersteuning renovatie

Voor eigenaars-bewoners met laagste inkomens en verhuurders aan de woonmaatschappij bestaan er financiële ondersteuning en begeleiding via MijnVerbouwPremie (MVP), MijnVerbouwBegeleiding, MijnVerbouwLening. Energiehuis Kempen is hiervoor het eerste aanspreekpunt. Vanaf 2025 worden deze nog extra toegespitst op de laagste inkomens en energetische maatregelen.

OD 4.4 We verhogen de opname van financiële en ontzorgende instrumenten door kwetsbare gezinnen.

- *Speerpunt:* Privaat gebouwenpatrimonium transformeren
- *Indicator:* Aantal uitbetaalde dossiers MVP aan doelgroep 3 en 4 (laagste inkomens en verhuurders aan de woonmaatschappij) voor energetische maatregelen
- *Eenheid:* Absoluut
- *Basiswaarde:* 88 uitbetaalde premies aan categorie 3 en 4
- *Basisjaar:* 2024
- *Streefcijfer:* Stijging
- *Streefjaar:* 2030
- *Bron:* [Agentschap Wonen en Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap-provincies in cijfers](#)

2 Acties 2026-2030

Speerpunten	Mitigatie	Adaptatie	Energie- armoede
Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050	☒	☐	☐
Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten	☐	☒	☐
Private ontwikkelingen klimaatproof sturen	☒	☒	☐
Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren	☒	☐	☒
Systematische keuze voor alternatief vervoer	☒	☐	☐
Transitie van fossiel naar hernieuwbaar	☒	☐	☐
Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie	☐	☒	☐
Burgerparticipatie	☒	☒	☒

2.1 Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050

Nr.	Mit/Ada/ EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
1.1.1	Mit	We bouwen een nieuw en duurzaam gemeentehuis, Meander.	Technische Dienst + Dienst Personeel & Organisatie	AP010501
1.1.2	Mit	We renoveren het dak van het historisch gedeelte van het gemeentehuis.	Technische Dienst	AC150203
1.1.3	Mit	We renoveren het oude dak van de gemeentelijke werkplaats.	Technische Dienst	AC150306
1.1.4	Mit	We onderhouden de gemeentelijke gebouwen en voorzien de nodige attesten.	Technische Dienst	AC150205
1.1.5	Mit	We passen de HVAC in GBR Schoonbroek aan.	Technische Dienst	AC320206
1.1.6	Mit	We vervangen de schuiframen op het gelijkvloers in GBR Schoonbroek.	Technische Dienst	AC320207
1.1.7	Mit	We groeien verder naar een klimaatneutrale organisatie tegen 2030.	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC621001
1.1.8	Mit	We zetten in op het multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke gebouwen.	Dienst Personeel & Organisatie	AC150208
1.1.9	Mit	We vernieuwen ons wagen- en machinepark.	Technische Dienst	AC150308
1.1.10	Mit	We renoveren JK2470 en bouwen dit uit tot een open huis voor alle jongeren uit Retie en de ruime regio.	Technische Dienst + Dienst Vrije Tijd	AC330204
1.1.11	Mit	We onderhouden onze serviceflats en sluiten contracten af voor	Technische Dienst + Sociale Dienst	AC410101

		nutsvoorzieningen in de serviceflats.		
1.1.12	Mit	We voeren renovatiewerken uit in serviceflats wanneer nodig.	Technische Dienst	AC410103
1.1.13	Mit	We toveren de tuin van Ravot om tot een avontuurlijke speelzone.	Technische Dienst + Dienst Vrije Tijd	AC330104
1.1.14	Mit	We versterken het elektriciteitsnet van de werkplaats in functie van elektrische voertuigen.	Technische Dienst	AC150302
1.1.15	Mit	We verkopen patrimonium dat geen strategische waarde meer heeft.	Dienst Personeel & Organisatie	AC620702
1.1.16	Mit	We vervangen het dak van het oudere gedeelte van de sporthal.	Technische Dienst	AC710203

2.2 Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
2.3.1	Ada	We vergroenen het openbaar domein met inheemse en klimaatrobuuste planten en bomen	Technische Dienst	AC520202
2.3.2	Ada	We beheren onze pleintjes en open ruimte waar mogelijk via extensief beheer.	Technische Dienst	AC520204
2.3.3	Ada	We ontharden het openbaar domein via projecten en gerichte acties.	Technische Dienst + Dienst Vrije Tijd + Dienst Omgeving	AC520102
2.3.4	Ada	We evalueren het bermbeheerplan.	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC621104
2.3.5	Ada	We blijven een bijenvriendelijke gemeente.	Dienst Omgeving + Technische Dienst	AC621004
2.3.6	Ada	We ontwikkelen een beleidsplan Open Ruimte	Dienst Omgeving + Dienst Personeel & Organisatie + Dienst Vrije Tijd	AC510402
2.3.7	Ada	We fleuren de gemeentekernen worden van april tot oktober op met éénjarige beplanting.	Technische Dienst	AC520201
2.3.8	Ada	We zetten het project 'Het Kleine Ontmoeten' verder.	Technische Dienst + Dienst Vrije Tijd	AC510303
2.3.9	Ada	We beheren de parkomgeving van 't Schijf.	Technische Dienst	AC520101
2.3.10	Ada	We houden onze historische bomen in goede gezondheid door frequente controles en onderhoud.	Technische Dienst	AC520205
2.3.11	Ada	We evalueren het beheersplan van de Lindeboom.	Technische Dienst	AC520206
2.3.12	Ada	We richten de Markt en Kloosterstraat opnieuw in	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC310307

2.3.13	Ada	We nemen deel aan bovenlokale projecten rond vergroening van de woonomgeving	Dienst Omgeving	AC621103
2.3.14	Ada	We voorzien aantrekkelijke infrastructuur en speelruimtes in de gemeentelijke basisscholen	Dienst Vrije Tijd + Technische Dienst	AC320208
2.3.15	Ada	We zoeken locaties voor het plaatsen van toekomstbomen.	Technische Dienst	AC520210

2.3 Private ontwikkelingen klimaatproof sturen

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
3.1.1	Ada	We evalueren ons woonomgevingsplan.	Dienst Omgeving	AC620201
3.1.2	Ada	We passen het geactualiseerd woonomgevingsplan toe.	Dienst Omgeving	AC620202

2.4 Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
4.1.1	Mit	We inspireren burgers om hun energieverbruik te optimaliseren.	Dienst Omgeving	AC621003
4.1.2	Mit	We geven renovatieadvies via het project HUISdokter.	Dienst Omgeving	AC621002
4.2.1	Mit	We voorzien een rente-arme lening voor Retiese verenigingen.	Dienst Vrije Tijd	AC710409
4.3.1	EnA	We onderzoeken de meerwaarde van een verplicht conformiteitsattest voor huurwoningen.	Dienst Omgeving + Sociale Dienst	AC620302
4.3.2	EnA	Samen met de huisvestingsactoren realiseren we een betaalbaar en kwaliteitsvol woonaanbod.	Dienst Omgeving + Sociale Dienst	AC620305
4.3.3	EnA	We nemen actief deel aan het Kempisch Woonplatform om het gemeentelijk woonbeleid vorm te geven.	Dienst Omgeving + Sociale Dienst	AC620205
4.3.4	EnA	Retienaren krijgen een ondersteuningsaanbod rond energie.	Dienst Omgeving + Sociale Dienst	AC120104
4.4.1	EnA	We onderzoeken de inzet van het Vlaams Fonds Bestrijding Uithuiszetting bij huurachterstand op basis van een sociaal en financieel onderzoek.	Sociale Dienst	AC620602

4.4.2	EnA	We ondersteunen huurders op basis van een sociaal en financieel onderzoek.	Sociale Dienst	AC620301
4.4.3	EnA	We onderzoeken de procedure om geen huurwaarborg te verlenen bij woningen niet-conforme woningen.	Sociale Dienst	AC620304
4.4.4	EnA	We verfijnen de visie rond wonen, dakloosheid, uithuiszetting.	Sociale Dienst	AC620601

2.5 Systematische keuze voor alternatief vervoer

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
5.1.1	Mit	We blijven deelmobiliteit aanbieden.	Technische Dienst	AC610501
5.1.2	Mit	We maken een Trage Wegen-actieplan op op basis van de inspiratienota trage wegen.	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC610107
5.1.3	Mit	We ondersteunen cliënten bij de verplaatsing naar werk- of opleidingslocaties.	Sociale Dienst	AC120302
5.1.4	Mit	We laten laadpalen plaatsen op het openbaar domein.	Technische Dienst	AC610503
5.1.5	Mit	We blijven inzetten op verkeersveilige schoolomgevingen.	Technische Dienst	AC610401
5.1.6	Mit	We ondersteunen lokaal kopen onder de vlag Liever Lokaal.	Dienst Vrije Tijd + Dienst Lokale Economie	AC621205
5.1.7	Mit	We verhogen de verkeersveiligheid, doorstroming en leefbaarheid via het mobiliteitsplan.	Technische Dienst	AC610102
5.1.8	Mit	We creëren extra klasruimte en fietsenstalling in GBR-centrum.	Technische Dienst	AC320203
5.1.9	Mit	We maken een mobiliteitsplan op.	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC610101
5.1.10	Mit	We blijven inzetten op de veiligheid van de actieve weggebruiker in het buitengebied.	Technische Dienst	AC610106
5.1.11	Mit	We leggen een fietspad aan langs de Zanddijkdreef.	Technische Dienst	AC610303
5.1.12	Mit	We werken samen met De Lijn om het openbaar vervoer te promoten.	Technische Dienst	AC610504

2.6 Transitie van fossiel naar hernieuwbaar

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
6.1.1	Mit	We plaatsen zonnepanelen op het gebouw van GBR Centrum.	Technische Dienst	AC320202

2.7 Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
7.2.1	Ada	We nemen deel aan het project proactieve aanpak van erfsappen in het IP Kleine Nete I - Wamp.	Dienst Omgeving	AC530302
7.2.2	Ada	We stimuleren burgers tot het gebruik van een IBA en controleren de goede werking hiervan	Dienst Omgeving	AC530209
7.2.3	Ada	We herwaarderen onze bestaande speelpleintjes.	Dienst Vrije Tijd + Technische Dienst	AC510102
7.2.4	Ada	We inventariseren onze speelpleinen en -bossen in het kader van een speelweefselplan.	Dienst Vrije Tijd + Technische Dienst	AC510101
7.2.5	Ada	We evalueren de inspiratienota bomen en andere beheersplannen rond groene omgeving	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC520203
7.2.6	Ada	We zoeken actief naar nieuwe recreatieve producten in groenblauwe verbindingen.	Dienst Vrije Tijd	AC510206
7.2.7	Ada	We ontwikkelen aantrekkelijke recreatieve wandel- en fietsknopenpuntennetwerken.	Dienst Vrije Tijd	AC510201
7.2.8	Ada	We ontwikkelen het speelbos Hodonk.	Dienst Vrije Tijd + Technische Dienst	AC510104
7.2.9	Ada	We zijn een partner in het Strategisch Project Kleine Nete III.	Dienst Omgeving	AC530301
7.3.1	Ada	We onderzoeken de overdracht van onze waterlopen aan de provincie.	Technische Dienst	AC530104
7.3.2	Ada	We beheren en onderhouden onze waterlopen en (baan)grachten op een correcte manier.	Technische Dienst	AC530102
7.4.1	Ada	Wij hebben aandacht voor het openleggen van grachten en waterlopen bij vergunningsaanvragen.	Dienst Omgeving + Technische Dienst	AC530103
7.4.2	Ada	Wij evalueren het hemelwater- en droogteplan.	Technische Dienst + Dienst Omgeving	AC530105

2.8 Burgerparticipatie

Nr.	Mit/Ada/EnA	Actie	Verantwoordelijke	Verwijzing MJP
2.8.1	Ada	We laten ons adviseren door een Open Ruimte Platform.	Dienst Omgeving	AC510401
2.8.2	Mit Ada EnA	We experimenteren met nieuwe vormen van participatie.	Dienst Vrije Tijd + Dienst Personeel & Organisatie	AC720308
2.8.3	Mit Ada EnA	We organiseren thematafels rond verschillende beleidsdomeinen.	Dienst Vrije Tijd + Dienst Personeel & Organisatie	AC720306

3 Steracties

3.1 Mitigatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van mitigatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op een daling van de CO₂-uitstoot. Ze betrekken minstens drie verschillende sleutelsectoren op vlak van de uitstoot. Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook de verwachte energiebesparing, verwachte extra hernieuwbare energieproductie en CO₂-reductie weergegeven.

Titel	We bouwen een nieuw en duurzaam gemeentehuis, Meander.
Omschrijving	Met Meander, het huis van de burger, realiseren we een plek waar alle Retienaren zich welkom voelen, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen rekenen op een warme en correcte dienstverlening. Tijdens de bouwwerken zetten we extra in op communicatie om burgers en medewerkers op de hoogte te houden van het traject en onze dienstverlening.
Implementatiekost	12.000.000 euro
Verwachte energiebesparing	124,31 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	11,56 MWh
Verwachte CO ₂ -reductie	40,88 ton CO ₂

Titel	We blijven inzetten op verkeersveilige schoolomgevingen.
Omschrijving	We blijven inzetten op verkeersveilige schoolomgevingen via sensibilisering (project 'Kijk ik fiets', fietsbehendigheid op school), maar ook door het bestendigen van proefopstellingen.
Implementatiekost	49.500 euro
Verwachte energiebesparing	34,83 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	Niet van toepassing
Verwachte CO ₂ -reductie	8,67 ton CO ₂

Titel	We verhogen de verkeersveiligheid, doorstroming en leefbaarheid via het mobiliteitsplan.
Omschrijving	Na opmaak van het mobiliteitsplan starten we met de realisatie van het bijhorende actieplan via gerichte ingrepen.
Implementatiekost	120.000 euro
Verwachte energiebesparing	7.990 MWh
Verwachte extra hernieuwbare energieproductie	Niet van toepassing
Verwachte CO ₂ -reductie	2.044 ton CO ₂

3.2 Adaptatie

Uit bovenstaande acties worden drie acties op vlak van adaptatie uitgelicht als steractie. Het zijn de belangrijkste acties van het lokaal bestuur om in te zetten op klimaatadaptatie en meer bepaald op de meest relevante klimaatrisico's en meest kwetsbare sectoren.

Voor deze steracties wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke resultaten van deze actie verwacht wordt en hoe deze zullen bijdragen aan de indicatoren op vlak van klimaatadaptatie.

Titel	We richten de Markt en Kloosterstraat opnieuw in.
Omschrijving	De Markt en Kloosterstraat worden heringericht. In 2027 stellen we een aannemer aan en gaan de werken in uitvoering.
Implementatiekost	1.540.000 euro
Verwachte resultaten	Klimaatadaptief herinrichten van openbaar domein, inclusief vergroening en verbeteren van de infiltratiecapaciteit van het openbaar domein.
Indicator voor verwachte resultaten	Ontharding en vergroening van 1.600 m ²

Titel	We herwaarderen onze bestaande speelpleintjes.
Omschrijving	De volgorde van de locaties wordt mee bepaald door het op te maken speelweefselplan. Inrichting van de speelpleinen gebeurt in samenspraak met de buurt en belangrijke stakeholders.
Implementatiekost	45.000 euro
Verwachte resultaten	Meer groen op en rond speelpleinen, door het aanplanten van bomen, struiken en lage beplanting, zodat de ruimte aangenamer en natuurlijker aanvoelt.
Indicator voor verwachte resultaten	Ontharding en vergroening van 400 m ²

Titel	We beheren en onderhouden onze waterlopen en (baan)grachten op een correcte manier.
Omschrijving	Ruimen waterlopen en grachten zowel door eigen diensten als door externe partners, alsook het herstellen van betuining.
Implementatiekost	711.000 euro

Verwachte resultaten	Verbetering van de waterkwaliteit van waterlopen en baangrachten
Indicator voor verwachte resultaten	Waterkwaliteit voor vis (EKC-waarde) is nu 0,63. We streven ernaar dit naar 0,75 te brengen.

3.3 Energiearmoede

Uit bovenstaande acties wordt één actie op vlak van energiearmoede uitgelicht als steractie. Het is de belangrijkste actie van het lokaal bestuur om in te zetten op het verminderen van energiearmoede. Voor deze actie wordt naast de implementatiekost hieronder ook aangeduid welke kwetsbare groepen met deze actie worden beoogd.

Titel	We verfijnen de visie rond wonen, dakloosheid, uithuiszetting.
Omschrijving	De visie rond wonen, dakloosheid, uithuiszetting wordt verder op punt gesteld. We bekijken alternatieven, zoals inkopen woonbegeleiding, afstemmen procedures ...
Welke kwetsbare groepen worden met deze actie beoogd	Kinderen, jongeren, ouderen, kwetsbaren, huishoudens met een laag inkomen, werklozen, personen die in een ondermaatse wooneenheid wonen, migranten en thuislozen.

4 Klimaatbegroting

Totaal gemeentelijk budget voorzien voor uitvoering van het klimaatactieplan in deze legislatuur: 20.722.964 euro

5 Bijlage

5.1 Overzicht indicatoren SECAP incl. addendum

Een overzicht van de meest recente indicatoren die gekoppeld zijn aan de strategische en operationele doelstellingen van het plan vindt u hier: [Overzicht indicatoren](#)¹³

Instructies bij het raadplegen van de indicatoren:

- Bij het openen van de hyperlink kom je in de databank van Provincies in Cijfers terecht. Er openen zich automatisch heel wat tabbladen met presentaties, waarbij het laatste (meest rechts geplaatste) tabblad met presentatie van de cijfers zichtbaar is op je scherm. Je kan met het 'schuifbalkje' onmiddellijk onder de blok van tabbladen

¹³ https://provincies.incijfers.be/databank?workspace_guid=d3bb86d4-b6a0-4374-9ade-8779d4c954b9

van rechts naar links schuiven en zo van het laatste naar het eerste tabblad bewegen.

- De tabbladen zijn per speerpunt gerangschikt (van links naar rechts) en omvatten alle indicatoren die in het klimaatactieplan zijn opgenomen. In de mate van het mogelijke wordt daarbij de volgorde van het actieplan gerespecteerd.

5.2 Overzicht doelstellingen SECAP incl. addendum

1. Gemeentelijk patrimonium -40% tegen 2030, als opstap naar fossielvrij in 2050

- OD 1.1. We reduceren het primair energieverbruik van stookinstallaties en elektriciteitsvraag in gebouwen en technische installaties (exclusief erfgoed) met 40% tegen 2030 ten opzichte van 2011.
- OD 1.2. We verhogen de productie van hernieuwbare energie
- OD 1.3. Bij nieuwe investeringen in de vloot bekijken we systematisch de alternatieven en kiezen we voor het milieuvriendelijkste alternatief binnen de functionele en economische mogelijkheden.
- OD 1.4. Voor de openbare verlichting schakelen we stelselmatig en projectmatig over op LED.
- OD 1.5 We vervangen toestellen/machines die einde levensduur zijn naar fossielvrije alternatieven afhankelijk van het aanbod op de markt.

2. Openbaar domein klimaatproof (her-)inrichten

- OD 2.1 We transformeren de eigen gebouwen en het openbaar domein tot klimaatbestendige sites die hittestress, droogte en wateroverlast verminderen.
- OD 2.2. We bundelen wegenwerken om onze straten in één stap klimaatproof te maken.
- OD.2.3. We reduceren hittestress in woonomgevingen, zodat het aantal extra overlijdens door hitte niet meer toeneemt.

3. Private ontwikkelingen klimaatproof sturen

- OD 3.1. Het lokaal bestuur wil een duurzaam woonbeleid voeren. Het uiteindelijke doel is het versnipperd bebouwd landschap om te vormen naar een compact dorpenlandschap waarin compacte kernen en openruimtelandschappen in harmonie de ruimte delen. Dit is een lange termijnvisie. In tussentijd wenst het lokaal bestuur, via een middellangetermijnvisie, haar woonbeleid al te verduurzamen door verdichting op maat van het dorp te initiëren en al nieuwe woonvormen te introduceren.

4. Bestaand privaat gebouwenpatrimonium renoveren of transformeren

- OD 4.1. We willen meewerken aan het verhogen van de renovatiesnelheid tot 3% van de woningen per jaar en stimuleren onze inwoners om alle woningen even energiezuinig te maken als een moderne nieuwbouwwoning.

- OD 4.2. We stimuleren organisaties, verenigingen, bedrijven, ... om de energieprestaties van niet-residentiële gebouwen en installaties te verbeteren.
- OD 4.3. De energieprestaties van huurwoningen voldoen aan de minimale energienorm.
- OD 4.4. We verhogen de opname van financiële en ontzorgende instrumenten door kwetsbare gezinnen.

5. Systematische keuze voor alternatief vervoer

- OD 5.1. We stimuleren een modal shift, zodat zoveel mogelijk verplaatsingen in onze gemeente te voet, per (elektrische) fiets, step of openbaar vervoer gebeuren. We zetten daarom in op de aanleg van nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad.
- OD 5.2. We voeren een stimulerend beleid om niet-fossiele mobiliteit een boost te geven door onder andere extra laadpunten te voorzien.
- OD 5.3. We faciliteren extra toegangspunten voor een (koolstofvrij) deelsysteem.

6. Transitie van fossiel naar hernieuwbaar

- OD 6.1. We verhogen de productie en opslag van hernieuwbare stroom in de gemeente richting het regionale doel om 32% het lokaal energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen te halen.
- OD 6.2. We ondersteunen de productie van groene warmtevoorziening richting het regionale doel om 32% van het regionale energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen te halen.

7. Groenblauwe netwerken als basis voor klimaatadaptatie

- OD 7.1. We verminderen de verhardingsgraad
- OD 7.2. De Retiese Netten vormen de basis van een robuust groenblauw netwerk. We verlagen van risico op overstromingen en droogte, rekening houdend met klimaatscenario's.
- OD 7.3. We houden regenwater en oppervlaktewater voldoende vast, zodat waterlopen niet verder verdrogen.
- OD 7.4. We zorgen ervoor dat het aantal gebouwen met wateroverlast niet langer toeneemt.

8. Burgerparticipatie

- OD 8.1. Informeren, sensibiliseren, engageren en betrekken van verschillende doelgroepen rond het klimaatthema.
- OD 8.2. Meer participatie in hernieuwbare energie van onze inwoners tegen 2030.